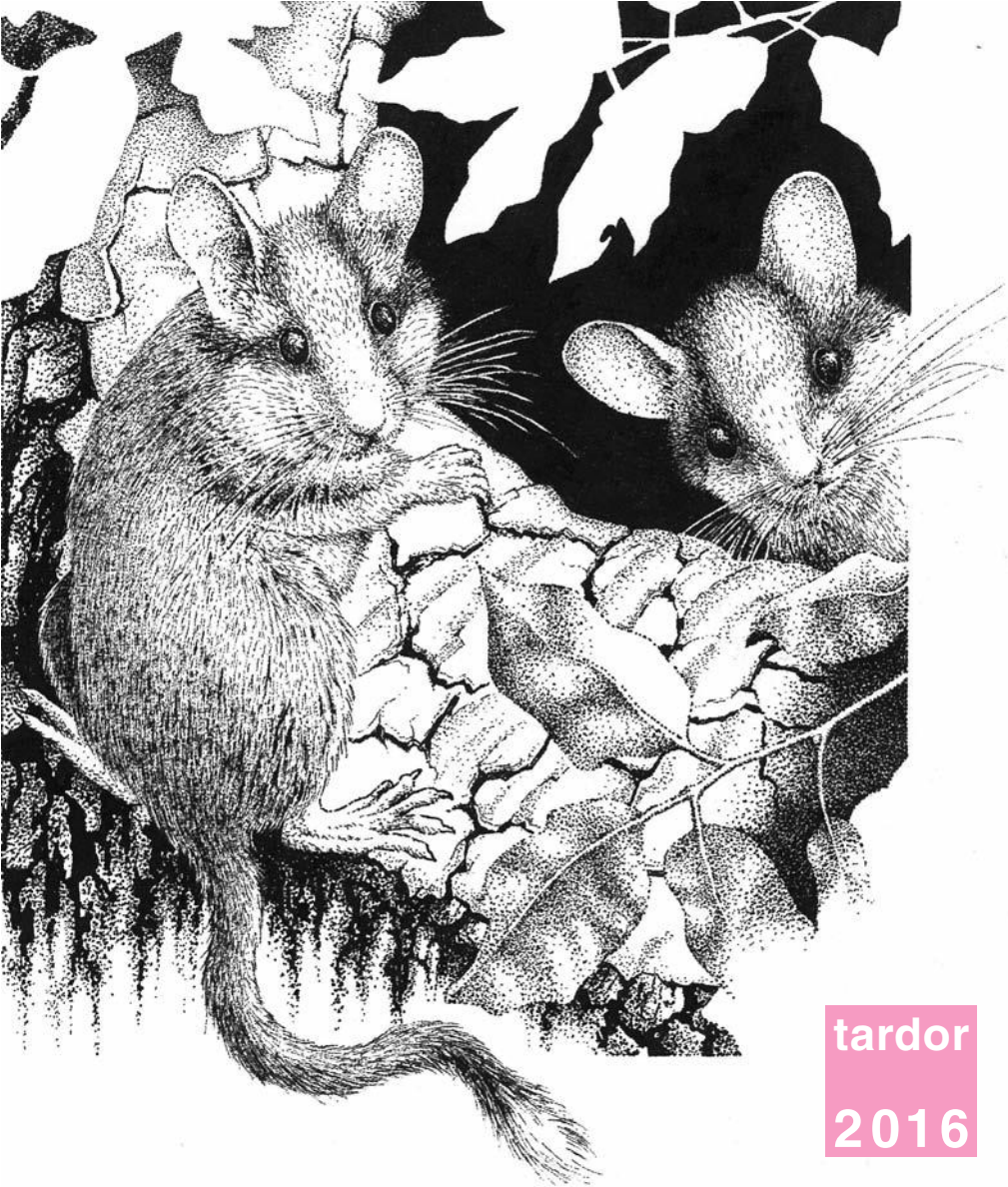

Dibuix: Llorenç Pascua

**tardor
2016**

INSTITUCIÓ ALTEMPORDANESA PER A LA DEFENSA I ESTUDI DE LA NATURA

Butlletí de la IAEDEN

Número 159 - Tardor 2016

Editat per la Institució Altempordanesa per a la Defensa i Estudi de la Natura (IAEDEN), entitat independent sense afany de lucre i membre de la Federació Ecologistes de Catalunya.

Apartat correus 245 Figueres
Tel.: 972 67 05 31
e-mail: iaeden@iaeden.cat
web: www.iaeden.cat

Composició de la Junta Directiva de la IAEDEN:

President: *Llorenç Pascua*
Vicepresident: *Salvador Jover*
Secretària general: *Neus Giró*
Tresorera: *Ariana Seglar*
Vocals: *Carme Bosch, Bàrbara Schmitt, Mònica Pepa, Montse Pascual, Ignasi Batet, Xavier Vizcaíno, Joan Martí, Vicenç Serradell, Miquel Sánchez, Marcel Gutinell, Lluís Benejam, Anna Albó, Marta Ball-Ilosera, Leonel Manso, Lluís Serrano, Gemma Martí, Nil Roig, Ricard Llorente, Esteve Robleda*

Han col·laborat en aquest número:
Marta Ball-Ilosera, Lluís Benejam, Elisabeth Blasco, Ramon Caralt, Llorenç Pascua, Montse Pascual, Mònica Pepa, Jaume Sabrià, Bàrbara Schmitt, Xavier Vizcaíno.

Disseny i fotos (Ll. P.):
Llorenç Pascua

Composició de textos:
Fotocomposició Roger - Figueres

Imprès a:
Gràfiques Canigó

Imprès en paper ecològic

IAEDEN no comparteix necessàriament les opinions expressades en les col·laboracions signades pels seus autors.

© 2016, IAEDEN

S U M A R I

Portada:	
Rata cellarda (<i>Eliomys quercinus</i>)	1
Sumari	2
Editorial	3
Calendari d'activitats	4
Noticiari	7
Memorial Albert Ramon i Estarriol	12
Campaments d'estiu	14
Salvem l'Empordà de purins	15
Es pot! per Xavier Vizcaíno	20
Butlleta d'inscripció	23

Les aportacions econòmiques a favor de IAEDEN-SALVEM L'EMPORDÀ es poden fer a BBVA, compte núm. ES76 0182 8304 23 0201559768 (Les persones que vulguin desgravar de l'IRPF aquestes aportacions i/o la quota de soci, ens han de fer saber el seu DNI)

amb el suport de:

Ajuntament
de Figueres

Alt Empordà

Medi Ambient

EDITORIAL

Escrivim aquest editorial en ple mes d'agost, època de vacances, platja i festes majors o de feina intensiva i cues a tot arreu, depèn del punt de vista de cadascú.

Època també de la preocupació pels incendis forestals dels qual ja hem patit uns quants fins al moment, sortosament de dimensions relativament petites. El que no ajuda és l'actitud dels militars de la base de Sant Climent Sescebes que, en ple mes d'agost, anuncien i duen a terme les seves pràctiques de tir, quan la normativa catalana prohibeix qualsevol activitat que pugui provocar un incendi. A la denúncia pública que vam fer cinc entitats empordaneses, ells responen que a l'estiu només practiquen exercicis amb "menor risc". Una resposta que deixa clar que no se senten obligats a complir amb un decret del Govern de Catalunya. Ara, sí que podem pagar els bombers que ja van ajudar a extingir incendis provocats per les pràctiques de tir dels militar en altres ocasions.

A l'estiu, la població a les comarques costaneres es multiplica i no tots els recursos són tan fàcilment reposables com els productes a les lleixes del supermercat. El que preocupa, sobretot, és l'aigua. La sequera prolongada que estem vivint a Catalunya, des de fa uns anys, a l'estiu es fa més notable: les fonts no ragen i comença a haver-hi problemes amb l'aigua potable a molts municipis. L'exemple recent més sonat podria ser el de la Bisbal d'Empordà, on, al principi d'agost, van anunciar que la població no utilitzés l'aigua de l'aixeta ni per cuinar, després de la detecció d'una concentració més alta d'herbicides.

Justament perquè ens preocupa la qualitat de l'aigua, hem dedicat bona part dels darrers mesos a la campanya de la plataforma Salvem l'Empordà de purins que denuncia el creixement espectacular del sector de la ramaderia industrial a la nostra comarca. Un creixement tan mal gestionat, per part de les administracions, que només enriqueix a uns pocs (i que no són els pagesos que cuiden els animals) i que empobreix el territori. Gràcies, en part, a la nostra campanya, hem aconseguit que les diferents administracions tornin a parlar del tema de l'aigua i almenys prometin una gestió millor. En aquest butlletí, trobareu un repàs detallat de totes les actuacions de la plataforma durant els darrers mesos.

Nitrats i herbicides a l'aigua, en època de sequera que podria ser senyal d'un escalfament global provocat també per a les accions humanes, què més hem de veure i viure per entendre que cal un canvi de model a tots els nivells? I quan ho entendran els nostres representants polítics? S'ha d'acabar amb la mirada curta pel benefici ràpid i desmesurat, o aquest sistema acabarà amb la qualitat de vida amb un temps més curt del que va trigar a donar-nos-la.

Esperem, doncs, que plogui força aquesta tardor per omplir els pous i regar els camps i boscos. Així també podrem gaudir de la tradicional sortida dels bolets, a la qual us esperem!

CALENDARI D'ACTIVITATS

• **Diumenge 25 de setembre. Matí de voluntariat per netejar la barraca de pedra seca “la Tomba”**

Al Clot de les Barraques de Biure, trobem una construcció que localment es coneix com la Tomba. Referències històriques fan pensar que podria ser una de les construccions agrícoles de falsa volta més antigues de Catalunya. Dedicarem un matí a netejar la vegetació que envolta i cobreix aquesta barraca per ajudar a la seva conservació. Ens acompanyarà en Jenar Fèlix, estudiós de la pedra seca, i membres de l'Associació per a la protecció i estudi de la Garriga d'Empordà.

Hora i lloc de trobada: A les 10 h al cementiri de Biure.

Preu i inscripcions: L'activitat és gratuïta, però cal inscriure's al 972 67 05 31 o iaeden@iaeden.cat.

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà i l'Associació per a la protecció i estudi de la Garriga d'Empordà.

• **Dissabte 8 d'octubre. Taller de plantes medicinals**

Continuant amb els tallers de plantes medicinals de cada tardor, la Cristina Viñas ens acompanyarà al Cau de les Marietes on prepararem un oli estimulant per fer massatges, i ens explicarà les propietats d'un munt de plantes remeieres.

Cal portar: Calçat còmode i un pot petit de vidre.

Hora i lloc de trobada: 10 h davant el monestir de Vilabertran.

Preu i inscripcions: gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Telèfon 972 67 05 31 i iaeden@iaeden.cat (places limitades)

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Diumenge 16 d'octubre. Sortida a la Vall de Núria per conèixer part de la fauna del Pirineu**

La sortida serà a la Vall de Núria i estarà guiada pel naturalista i gran expert en fauna Ignasi Batet i Trias. Intentarem veure isards, muflons i marmotes.

Cal venir ben preparats: calçat per caminar, roba d'abric, crema solar, barret, guants, aigua, esmorzar i dinar, capelina, per si plou... Tornarem amb el cremallera de les 15,50 que arriba a Queralbs a les 16,12.

Hora i lloc de trobada: Estació de Queralbs a les 9,30 (no al pàrquing).

Preu: Adults socis: 22 €. No socis: 30 €. Menors de 7 a 14 anys: 15 €, i de 3 a 6 anys: 3 € (amb el cremallera inclòs). En cap cas s'anul·larà la sortida per part de l'organització. Serà cadascú el responsable de decidir si ve a la sortida o no. En cas que estigueu apuntats i no pugueu o no vulgueu assistir-hi finalment, cal que aviseu al responsable de l'activitat. En cas contrari, s'entén que assistiu a la sortida. Cal ser puntual i sortir amb el temps suficient des de casa.

Inscripcions: telèfon 972 67 05 31 i iaeden@iaeden.cat, places limitades.

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Diumenge 23 d'octubre. Mercat de Tardor i Fira d'Intercanvi de Joguines**

Ja tenim aquí, un altre any, la Fira Infantil d'Intercanvi de Joguines i el Mercat de Tardor. Ens trobareu durant tot el dia al mercat, i al matí a la Fira, a la plaça del Gra de Figueres. Amb aquestes activitats volem transmetre a la gent la idea de reutilització i aprofitament i, allhora, recollir alguns diners per ajudar amb el finançament de l'entitat. Si voleu col·laborar portant alguns objectes que ja no feu servir, en unes setmanes publicarem a la web els dies de recollida. Us hi esperem!

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Dijous 27 d'octubre. Xerrada-debat "Quines conseqüències ambientals tindrà el TTIP?"**

L'enginyer Ramon Caralt, soci de la IAEDEN, ens parlarà sobre les implicacions i conseqüències ambientals de la signatura del Tractat Transatlàntic de Comerç i Inversions (TTIP) entre la Unió Europea i els Estats Units, i sobre com pot afectar negativament les decisions de les polítiques ambientals a Catalunya.

Hora i lloc de trobada: 20 h a Can Met.

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Octubre. Jornada tècnica: Cooperativa de productors, un repte de futur?**

Es proposa una jornada de presentació d'exemples de cooperatives de productors i/o treball cooperatiu entre productors per tal de valorar avantatges i desavantatges, així com plantejar la possibilitat i debatre sobre la creació d'una agrupació dels productors ecològics de la comarca.

Data i lloc de trobada: durant l'octubre a concretar (reviseu la web per veure data definitiva).

Organitza: IAEDEN i Grup de Custòdia agrària de la XCT en el marc del Pla Anual de Transferència Tecnològica 2016 del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

• **Diumenge 6 de novembre. Sortida "Bosc i prats de dall: una mirada natural i històrica"**

Anem d'excursió amb l'historiador Lluís Serrano al "balcó de l'Empordà" (Cantallops).

Farem una matinal de 3 hores per conèixer les suredes, els afloraments granítics i els prats de dall. A més visitarem la zona d'Abellars, un indret on hi havia hagut un vilar medieval i una església dedicada a Sant Jaume que no s'ha pogut trobar, tot i estar documentada.

Cal portar: calçat còmode i esmorzar.

Hora i lloc de trobada: Cantallops, a les 10 del matí a la plaça Major de Cantallops.

Preu i inscripcions: gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Telèfon 972 67 05 31 i iaeden@iaeden.cat (places limitades).

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Dissabte 12 de novembre. Conferència: “Estat de conservació del fartet (*Aphanius iberus*) al Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà”**

La Universitat de Vic ha desenvolupat, amb el cofinançament de la Fundació Biodiversidad, un estudi per tal d'avaluar l'estat de conservació de fartet, a l'Alt i el Baix Empordà, i fer algunes accions de conservació i de divulgació.

Hora i lloc de trobada: A les 18 h a l'Ecomuseu Farinera de Castelló d'Empúries.

Organitza: APNAE i IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Diumenge 13 de novembre. Sortida per conèixer els bolets**

El biòleg i micòleg Daniel Siscart ens portarà a caçar bolets per algun bosc de la comarca i ens parlarà de la biologia i ecologia de les diferents espècies que hi trobarem. La sortida serà matinal, fins a les dues del migdia.

Cal portar: calçat còmode, cistell i ganivet.

Hora i lloc de trobada: a les 9 del matí a la plaça del Sol de Figueres.

Preu i inscripcions: Gratuït per als socis de la IAEDEN i menors, i aportació de 5 € per als no socis. Telèfon 972 670 531 i iaeden@iaeden.cat, places limitades.

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Divendres 25 de novembre. Conferència “Els mamífers terrestres de l'Empordà”**

El naturalista Ignasi Batet i Trias farà una conferència que ens permetrà aproximar-nos al coneixement actual que hi ha sobre la presència dels mamífers terrestres de la comarca.

Hora i lloc de trobada: 20 h a Can Met

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Desembre (dia a concretar). Jornada de manteniment amb taller de caixes niu**

Amb en Joan Ventura anirem al Mas Margall on farem un matinal de manteniment, construirem caixes niu i aprofitarem per conèixer la biologia d'aquest espai.

Hora i lloc de trobada: gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Telèfon 972 670531 i iaeden@iaeden.cat (places limitades). **Organitza:** IAEDEN-Salvem l'Empordà.

Nit amfibia 2016

El 29 d'abril passat va tenir lloc la sortida nocturna "Nit Amfibia" de la mà de Joan Ferrer i Eduard Filella, membres de la Societat Catalana d'Herpetologia i autors de l'*Atlas dels amfibis i els rèptils del cap de Creus*. Des del punt de sortida a Vila-juïga, un nombrós grup ens vam dirigir cap a la bassa de Can Coll i la riera de la Trencada.

Tot i que no vam trobar molts exemplars en quantitat, va ser una sortida ben profitosa, ja que vam poder veure quasi totes les espècies que es poden trobar al Cap de Creus. Va faltar veure la granoteta de punts (*Pelodytes punctatus*) i el gripau corredor (*Bufo calamita*).

L'Eduard i en Joan ens van oferir unes excel·lents explicacions i unes demostracions ben curioses, com quan vam veure les dents d'un exemplar del gènere *Pelophylax*, per poder saber si era una granota verda (*Pelophylax perezi*) o una granota híbrida de Graf (*Pelophylax kl. Grafi*).

Gràcies a les didàctiques instruccions de l'Eduard, vam poder distingir espècies a partir dels seus capgrossos, cosa molt complicada si no es té tot un expert al costat.

Les espècies que vam poder observar van ser: la granota verda (*Pelophylax perezi*), la granota pintada (*Discoglossus pictus*), la reineta (*Hyla meridionalis*), els capgrossos de gripau comú (*Bufo bufo*), una larva de salamandra (*Salamandra salamandra*), un tritó verd i una larva de tritó (*Triturus marmoratus*).

Exemplar de granota pintada (*Discoglossus pictus*) observada durant la sortida.

Foto: Jaume Sabrià

“Cultivant Biodiversitat” un nou programa de Custòdia Agrària

“Cultivant Biodiversitat” és un programa de custòdia del territori on la IAEDEN pretén l'establiment d'acords de custòdia amb la negociació del maneig agroramader per a la conservació dels prats de dall i basses temporànies de l'Albera, entenent que són part del mateix conjunt hidrològic i que es troben entre els hàbitats d'interès comunitari més singulars presents a la zona. “Cultivant Biodiversitat” serà finançat pels ajuts per a la promoció i la consolidació de la custòdia del territori a Catalunya de la Generalitat de Catalunya.

Els prats de dall són hàbitats seminaturals que han de ser objecte de maneig permanent per garantir-ne la conservació. Els diferents estudis realitzats adverteixen de la greu amenaça per a la seva conservació a causa de l'abandonament lligat a un relleu generacional inexistent i pel sobrepastoreig al qual han estat sotmesos aquests darrers anys. Per la seva banda, les basses temporànies com a hàbitats d'interès comunitari prioritari i reconeguts per la seva elevada biodiversitat i la seva singularitat florística, l'amenaça se centra en l'eutrofització i el sobretrepig causat pel pastoreig de vaques.

L'objectiu general de “Cultivant Biodiversitat” és garantir la pervivència dels prats de dall i basses temporànies de l'Albera i compatibilitzar l'ús agroramader amb la conservació dels seus valors naturals. Pel tal de complir aquest objectiu es portaran a terme, entre altres actuacions: la signatura d'acords de custòdia negociant la gestió agroramadera, actuacions de millora de l'estat de conservació dels valors naturals dels prats de dall, com la recuperació de la pràctica del dall i la recollecció de llavors i propàguls d'espècies d'interès pel que fa als hàbitats, l'organització d'equips de voluntariat per ajudar a les finques agràries amb acord de custòdia, les jornades de formació i la divulgació del concepte de custòdia del territori.

També es pretén vetllar per la conservació de les espècies de flora d'interès com la *Marsilea strigosa* amb un seguiment botànic en els espais amb acord de custòdia. I, a més, es proposa la recollecció i creació d'una col·lecció de llavors d'espècies d'interès per a ser incorporat en un banc de llavors existent (Consorti SIGMA-Olot). Aquestes llavors permetrien en un futur, més enllà d'aquest projecte, en el cas que fos necessari, plantejar actuacions de ressebra, reforçament o restitució de poblacions.

“Cultivant Biodiversitat” s'engloba dins de l'estratègia de custòdia agrària de la IAEDEN, amb la consolidació d'una xarxa de finques agràries en custòdia

a l'Alt Empordà que garanteixi la conservació dels valors naturals identificats i fent-los compatibles amb les activitats agràries, ramaderes, forestals o turístiques que s'hi desenvolupin.

Nous projectes per recuperar les mines a les Salines

Aquest hivern, veïns de Darnius ens van informar que s'havia demanat la restauració dels permisos d'investigació minera als termes municipals de Maçanet de Cabrenys, Darnius i la Vajol. Vam sol·licitar la documentació d'aquests projectes i també ens vam reunir amb l'alcalde de Darnius per obtenir més informació. Al final vam presentar unes consideracions generals a l'Oficina de Gestió Ambiental del Departament de Territori i Sostenibilitat, perquè dels documents en tràmit no es podien conèixer els impactes sobre el territori: No hi ha vam trobar cap descripció de quines activitats s'hi desenvoluparien i quins requisits es necessitarien en la reobertura d'aquesta activitat.

Considerem, però, que abans de donar qualsevol permís, encara que sigui per a la investigació prèvia, cal tenir molt present que les Salines és un espai de gran interès natural i paisatgístic. Boscos variats i el clima peculiar entre mediterrani i eurosiberià fan de les Salines un paratge que dona recer a una rica fauna protegida.

Per això caldria avaluar els impactes ambientals de l'explotació minera abans de permetre les actuacions pel permís d'investigació. En cas contrari, es comença la casa per la teulada pel que fa a l'avaluació ambiental de l'activitat. Això també pot generar frustració a l'empresa en cas que inverteixi elevades quantitats de diners en els permisos d'investigació (com vam poder veure en els pressupostos dels projectes) per una activitat que després no podrà desenvolupar si resulta incompatible amb la protecció del patrimoni natural de les Salines.

També vam demanar que s'estudii, d'entrada, l'efecte multiplicador dels impactes ambientals a partir del número d'explotacions que volen ser investigades. Perquè a banda dels dos projectes que hem conegut (sota els noms Ginebró i Santa Maria), vam saber que ja se n'havien tramitat dos més abans (Castell i Salines). Hem demanat a l'administració si es coneix quantes mines hi ha inventariades i quantes volen ser investigades, perquè el degoteig de projectes en una mateixa zona, però estudiades de manera individual i aïllada, no permet avaluar de manera rigorosa l'impacte sobre el territori. Per tant, cal desgranar l'envergadura del despertar de l'interès per aquesta activitat minera.

Per tot plegat, vam sol·licitar un Pla de l'activitat minera de la zona de les Salines que tingui en compte:

- a) Un inventari de les activitats mineres de la zona i el grau d'interès que hi ha en el seu desenvolupament o investigació.
- b) Una descripció de les actuacions que es requereixen per iniciar i explotar les diferents actuacions mineres.
- c) Els impactes que tindria el conjunt d'aquestes actuacions sobre el territori.
- d) Una valoració de quines són compatibles i quines no vers la conservació dels elements patrimonials naturals de l'entorn.

Entitats de la comarca demanen que no s'autoritzi els exercicis de tir que vol realitzar la base militar de Sant Climent Sescebes

A principi d'agost, el Ministerio de Defensa va informar l'Ajuntament d'Espolla, l'Ajuntament de Sant Climent Sescebes i els Mossos d'Esquadra que els dies 16, 17 i 19 d'agost, de les 8 del matí fins a les 2 del migdia, realitzarien exercicis de tir, pistola, fusell, metralladora i fusell de precisió a la zona entre el camí de Vilartolí i Cantallops. Les entitats de la comarca Alto el Foc, GEES, ANC-Figueraes, Som Joves-Alt Empordà i IAEDEN-Salvem l'Empordà considerem que és una gran irresponsabilitat realitzar aquestes pràctiques per l'elevat risc d'incendi i ho vam denunciar.

Segons el decret 63/1988, de 28 de març, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals, aquesta activitat està prohibida per l'elevat risc d'incendi que pot provocar. Les normes generals d'aplicació en el període comprès entre el 15 d'abril i el 15 d'octubre prohibeix llençar objectes encesos o artefactes que continguin foc. Aquestes normes són encara més estrictes en el període de més elevat risc, comprès entre l'1 de juliol i el 31 d'agost. Alhora Sant Climent Sescebes i Espolla es troben inclosos dins l'annex del decret, com a municipis de més alt risc d'incendi. També cal tenir en compte que dins la zona militar hi ha diversos àmbits catalogats de la màxima protecció ambiental europea, Xarxa Natura 2000, pel seu elevat interès ecològic. Per tant, hi ha raons de pes per considerar que aquestes activitats es realitzen de manera impròpia i irresponsable sense vetllar per l'interès general i públic de la comarca i els seus veïns/es.

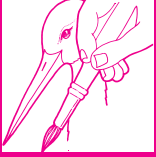

Foto: Can Torres

Cal tenir en compte que no seria la primera vegada que les pràctiques militars de la zona provoquen incendis, a més de problemes greus de seguretat bàsica dels veïns de la zona.

Aquest estiu ja hi ha hagut diversos ensurts pel que fa a incendis forestals a la comarca, i és ben present l'incendi que va cremar més de 13.000 ha a l'estiu del 2012.

Per aquesta raó, vam demanar que no es consideri la base militar de Sant Climent Sescebes i la seva subsegüent activitat exempta de compliment de la normativa bàsica catalana sobre prevenció d'incendis. I vam fer arribar un escrit denúncia als Agents Rurals de l'Alt Empordà, al Servei de Prevenció d'Incendis del Departament d'Interior, a la Direcció General de Biodiversitat del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, a l'Ajuntament d'Espolla i a l'Ajuntament de Sant Climent Sescebes, perquè es considera aquesta activitat improcedent en el període de més alt risc d'incendi, en una zona catalogada d'alt risc d'incendi, d'alta vàlua ecològica i de molta sensibilitat veïnal per les grans molèsties que provoquen.

MEMORIAL ALBERT RAMON I ESTARRIOL

31 de juliol. Entrega de premis del concurs juvenil de dibuix i pintura de la natura XXV Memorial Albert Ramon i Estarriol

“Aquí tens el meu secret. És molt senzill: només s’hi veu bé amb el cor. L’essencial és invisible als ulls.”

El secret que trobem en aquest fragment d’*El Petit Príncep* d’Antoine de Saint Exupéry és aplicable de forma molt àmplia. També a l’art.

La constància en el treball, l’estudi i l’experimentació són imprescindibles. Però si l’art és art, és perquè és emoció. Ha de provocar emoció. I aquesta l’ha de posar prèviament l’artista des del seu cor, per tal de ser captada pels altres des del cor, amb els ulls del cor.

En cloure la 25a edició (l’última o potser el final d’una primera etapa) volem agrair la participació de tots els que s’hi han presentat al llarg dels anys. Més enllà dels premiats, hem intentat provocar que tots descobriessin aquest secret de la millor manera que hem sabut: fent-los posar en moviment a la recerca de la bellesa. Felicitats a tots i el nostre desig d’un camí ben llarg.

Un moment de l’acte d’entrega de premis.

LES GUANYADORES

- Premi Categoria A
(de 12 a 14 anys)
Obra: *Convivència*
d'AINARA AGUIRRE OSÉS

- Premi Categoria B
(de 15 a 18 anys)
Obra: *Alzines sureres amb lluna plena*
d'ELSA BATALLÉ GOL

- Premi Categoria C
(de 19 a 25 anys)
Obra: *Aprop del mar*
de CRISTINA PLAJA CANYET

CAMPAMENTS D'ESTIU

Enguany des de la IAEDEN hem reprès els tradicionals campaments als Aiguamolls de l'Empordà, amb les edicions Granota i Cigonya a finals de juny (per als més petits) i el campament Llúdriga la primera quinzena d'agost (per a nenes i nens més grans). El resultat ha estat aclaparador, hem revifat l'interès de la mainada pel parc, i per la natura, i també han pogut experimentar un primer contacte amb el món del lleure i les acampades!

Com a conseqüència, hem rebut massivament, tant per part de pares i mares com de la quitxalla, una demanda d'excursions i minicolònies durant la resta de l'any, una petició que el grup de monitors, els Remena-Rocs, estem estudiant. Com a únic punt negatiu, i subjecte a millora, podríem destacar la difusió dels campaments, ja que el Granota i el Llúdriga van quedar amb pocs participants.

Foto: Eduard Marqués

Campament Llúdriga

SALVEM L'EMPORDÀ DE PURINS

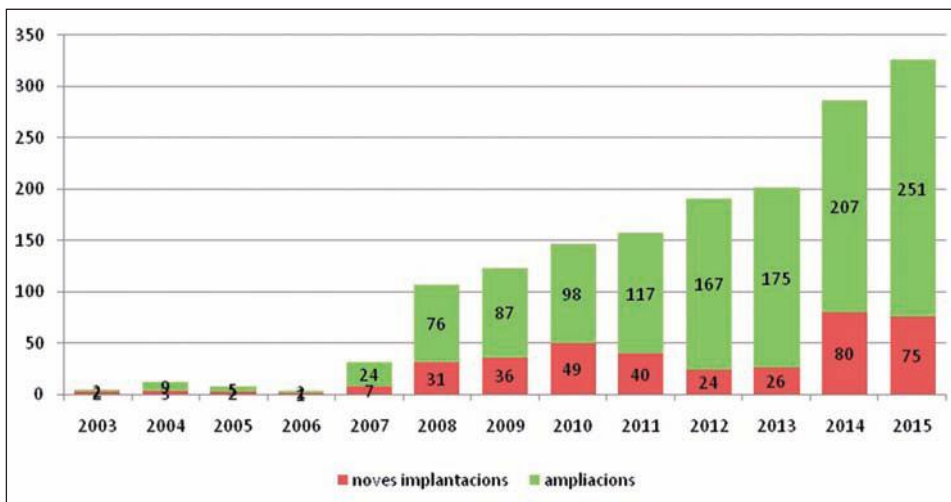
Una intensa campanya per reclamar una millor gestió dels purins

En el darrer butlletí, vam explicar la creació de la plataforma Salvem l'Empordà de purins, que va néixer el mes de març en una reunió amb veïns de diferents pobles empordanesos afectats per projectes de macrogranges i la nostra entitat. Doncs, en el primer mig any de la seva vida, aquesta plataforma ha fet molta feina, perquè es torni a parlar del tema de la contaminació dels aqüífers per nitrats procedents, en la majoria de casos, de les dejeccions ramaderes (purins).

És molt important subratllar que la campanya de Salvem l'Empordà de purins es dirigeix a la Generalitat de Catalunya i a totes les administracions que tenen competències per resoldre la situació actual i regular els residus del sector ramader. Sabem que els ramaders han de buscar solucions per mantenir les seves explotacions i que aquestes, malauradament, es troben sovint en vendre's al sistema integrat (col·laboració entre dues parts: una empresa agroindustrial, com poden ser fabricants de pinsos o empreses càrnies, que proporciona els animals, els aliments i altres mitjans de producció o serveis; i el ramader individual, que aporta la feina necessària per a la cura i el manteniment del bestiar, així com les instal·lacions i la resta de béns i serveis necessaris). També sabem que la gran majoria dels ramaders gestiona les explotacions de forma correcta i amb els permisos en ordre.

El problema, doncs, és la massificació i industrialització del sector que es viu a tot Catalunya i, sobretot, al llarg del que ja s'ha anomenat "l'Eix del Porc", o l'Eix Transversal de Lleida a Girona, amb la continuació per l'AP7 cap al nord. Així, les comarques de Lleida, Osona, Gironès, Pla de l'Estany i l'Empordà (Alt i Baix) han viscut en els darrers deu anys una allau sense precedents de noves granges i ampliacions de les existents.

És molt significatiu que, en el mateix període, la Generalitat havia de solucionar la contaminació de l'aigua per nitrats procedents de fonts agràries (bàsicament

adobs minerals) i de dejeccions ramaderes, per complir amb la Directiva Europea 91/676/1998 de 21 d'octubre, que regula la protecció de les aigües contra la contaminació produïda per nitrats utilitzats en l'agricultura. Amb el Decret 282/1998, la Generalitat va designar per primera vegada les zones vulnerables en relació amb aquesta contaminació a Catalunya i en totes les revisions fetes fins avui (revisions obligatòries cada 6 anys), ha hagut d'ampliar aquestes zones i incloure-hi més municipis dels que es van poder treure.

És evident, doncs, que fins avui l'administració no ha gestionat bé el creixement del sector ramader i, suposadament, ha apostat més pels beneficis econòmics –de les grans empreses sovint multinacionals i no pas dels ramaders– que per l'equilibri ambiental. La plataforma Salvem l'Empordà de purins ha treballat aquests darrers mesos per sensibilitzar d'aquesta situació i reclamar a la Generalitat que solucioni la situació actual i planifiqui millor per al futur.

Què hem fet?

– Considerem que els ajuntaments tenen un paper fonamental en aquest tema i per això vam enviar una **proposta de moció a tots els ajuntaments** de l'Alt Empordà per tal que sigui considerada en els seus òrgans de decisió. La moció proposa l'adaptació de tres acords:

- 1) Demanar al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació que adopti mesures efectives per a resoldre la manca de planificació

històrica en la implantació de les explotacions ramaderes, tenint en compte les limitacions reals dels recursos disponibles, afegida a la manca real i efectiva del control dels programes de repartició de les dejeccions ramaderes al sòl agrari;

- 2) Demanar a l'Agència Catalana de l'Aigua del Departament de Territori i Sostenibilitat que garanteixi la bona qualitat i disponibilitat de les aigües subterrànies a partir de la Directiva Marc de l'Aigua;
- 3) Demanar al Departament de Territori i Sostenibilitat que dicti la suspensió de les tramitacions i llicències de totes les granges mentre es redacta el Pla Director Urbanístic de les explotacions ramaderes.

Fins al mes d'agost, tres ajuntaments ens han informat d'haver aprovat la moció: l'Armentera, Llers i Palau de Santa Eulàlia.

– A principi de juny, la plataforma es va **reunir amb tres comissions parlamentàries** a Barcelona, on va ser rebuda per representants dels grups parlamentaris de les tres comissions que tenen competències en el control de l'acció de govern respecte la problemàtica plantejada: la Comissió de Territori, la Comissió d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació i la Comissió de Medi Ambient i Sostenibilitat. En la reunió, vam posar en coneixement dels membres de les comissions parlamentàries la *Ponència de sòl no urbanitzable: Explotacions ramaderes de la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme* (del gener de 2016), segons la qual a Catalunya “les autoritzacions de noves granges i d'ampliació de les existents són moltes, augmenten cada any i s'acumulen sobre un parc de granges existent sobredimensionat.”

Un dels resultats de la reunió va ser la invitació a una altra la setmana següent, aquesta amb el **conseller Rull del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació**. El conseller i altres representants presents van admetre la gravetat de la situació però, al nostre parer, no plantegen solucions significatives per resoldre-la.

– El mateix juny ens va arribar una bona notícia: Gràcies a les al·legacions presentades per un grup de veïns i veïnes dels Masos de Calabuig (Bàscara), l'Ajuntament d'aquest municipi va **denegar una nova macrogranja**, perquè el projecte no complia les distàncies mínimes amb altres explotacions. Celebrant aquesta victòria, des de la plataforma Salvem l'Empordà de purins vam denunciar a la vegada que tots els casos de projectes de macrogranges

que s'han al·legat des de la societat civil han acabat sent desestimats, denegats o anul·lats, sigui en la fase administrativa o pels tribunals administratius. Així, al creixement exponencial del sector hi hem d'afegir la preocupació pel rigor tecnològic en les tramitacions actuals per part de les administracions.

- Una altra notícia de finals de juny demostra que la plataforma està aconseguint un dels seus objectius: les administracions es mouen. L'**Agència Catalana de l'Aigua (ACA)** va publicar una circular, avisant que informarà desfavorablement tots els expedients per a noves granges o ampliacions (de granges amb un nombre alt de caps de bestiar) en zones vulnerables.

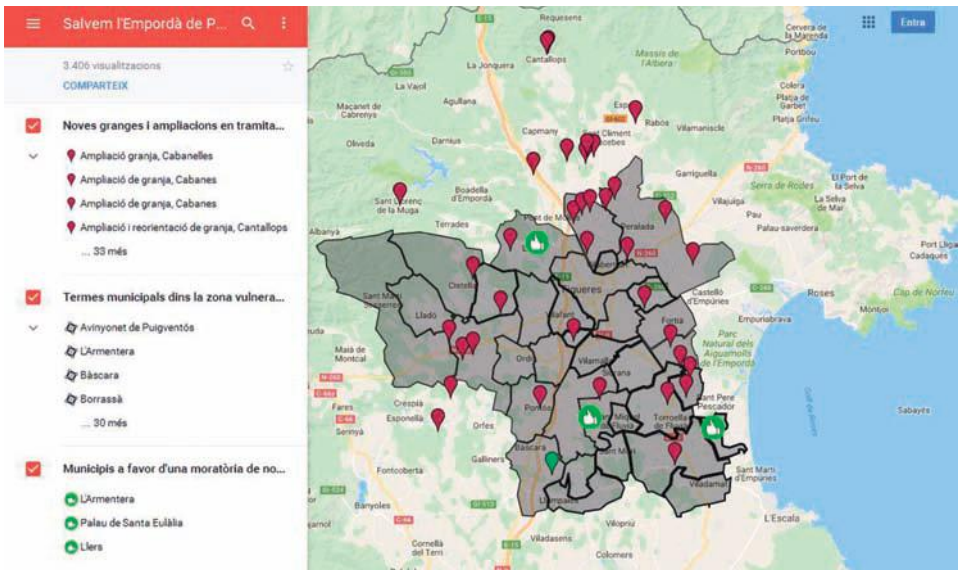
Aquesta circular de 8 de juny de 2016 es basa en l'informe tècnic que l'ACA ja havia emès al març, i que conclou que s'ha d'“evitar l'increment de nitrogen d'origen ramader que s'apliqui com adob agrícola en aquells àmbits on la concentració de nitrats en les aigües subterrànies no pot acceptar la incorporació de noves càrregues”. Aquests àmbits són les zones declarades vulnerables, com és el cas de 34 municipis de l'Alt Empordà i del 45% dels municipis de Catalunya. Aquest informe també admet que, des de l'adaptació de les successives directives europees referent a la protecció i millora de les masses d'aigua, el nombre de municipis afectats a Catalunya s'ha duplicat.

- Ja al juliol vam assistir, juntament amb altres representants de diferents entitats ecologistes del territori català, a una **reunió convocada pel Síndic de Greuges de Catalunya** per parlar de la problemàtica de la contaminació dels aqüífers catalans per purins. El Síndic va convocar aquesta reunió per una denúncia de les entitats Grup de Defensa del Ter i Lluçanès Viu relativa a una macrogranja, propietat del grup Terradellas a St. Martí d'Albars, i també per l'augment general de queixes per la gestió del sector ramader.

A la reunió, també van participar-hi membres de les administracions afectades (agricultura i ramaderia, urbanisme, salut, consell comarcal d'Osona) i representants d'Unió de Pagesos i JARC. Els representants de les diferents administracions van exposar les seves estratègies per solucionar el problema, però altra vegada vam veure que, al nostre entendre, aquestes estratègies són del tot insuficient i resulten ser més promeses com les que sentim des de fa molts anys. El Síndic, en canvi, sí que considera el problema greu i va anunciar que convocaria a més reunions passat l'estiu.

Un resultat positiu d'aquesta reunió va ser que els que hi érem presents, de les entitats ecologistes, vam acordar que cal una **coordinació dins l'àmbit català**, per poder fer més força davant de l'administració. Esperem, doncs, que aviat puguem anunciar accions i campanyes conjuntes a les quals convidem a tothom a participar-hi.

– També hem publicat un **mapa amb tots els expedients de noves granges o ampliacions** en tramitació dels que tenim coneixement. És una manera molt gràfica per entendre la magnitud del problema. Malauradament, l'hem d'anar actualitzant perquè encara apareixen altres projectes.

ES POT!

Estem a temps de frenar el canvi climàtic? Cinc apostes nacionals que demostren que QUAN ES VOL ES POT

Tot ecologista mínimament documentat ho sap: els reptes més importants que haurà de superar la humanitat durant aquest segle són els ambientals.

I també sap que, d'entre tots ells, el més urgent és el de frenar el canvi climàtic, vist que, a més dels seus efectes sobre la biodiversitat, les conseqüències infraestructurals i econòmiques de les pujades de les temperatures podrien arribar a provocar el col·lapse de la nostra civilització.

I sap que tot això no ho diem tan sols els ecologistes: ho diu la ciència mateixa. Per sort alguna cosa es mou.

Permeteu-me que us informi de quatre projectes exemplars que provenen de quatre països rics, europeus i amb sistemes polítics mínimament “socialitzats”, i un projecte d'un país centreamericà en vies de desenvolupament, però sense exèrcit i amb un sistema relativament democràtic.

1. Suècia

El seu govern pretén transformar aquest país en el primer de tot el món en abandonar totes les energies d'origen fòssil, i volen complir la seva promesa abans de l'any 2050, la data màxima que proposen tots els experts científics.

Per aconseguir-ho, entre altres coses, pretenen substituir la totalitat de la seva flota automobilística per vehicles elèctrics, i potenciar l'energia solar. Voldrien que, en trenta anys, tots els teulats edificats al país quedessin coberts amb plaques solars i també pretenen anar desmantellant les seves 13 centrals nuclears.

2. Holanda

El 10% dels vehicles que circulen pels seus carrers ja són elèctrics, i un altre 25% són bicicletes. Però no en tenen prou, ja que el seu parlament també

acaba d'aprovar la prohibició a partir de l'any 2025 de la venda de vehicles que no siguin elèctrics, així com l'eliminació progressiva de la seva flota de vehicles contaminants. El seu partit socialdemòcrata va més lluny, quan defensa la prohibició directa d'aquest tipus de vehicles.

3. Noruega

Els seus principals partits també han aprovat prohibir la venda de vehicles propulsats per combustibles fòssils a partir de l'any 2025. Pels seus carrers ja circulen un 17% de vehicles elèctrics, el rècord mundial a hores d'ara.

4. Dinamarca

Ha arribat a assolir que el 40% de la seva electricitat sigui generada a partir dels molins de vent, i es compromet que, arribat l'any 2020, ja ho sigui el 50% del total.

5. Costa Rica

Aquest petit país ha anat més lluny que Dinamarca, ja que ha estat capaç de generar de manera neta el 96% de la seva energia elèctrica durant els darrers sis mesos. Les seves fonts, però, han estat més diverses: la hidroelèctrica, la solar, l'eòlica i la geotèrmica.

Tot plegat són indicis esperançadors, no obstant això, tampoc serem ingenus, ja que encara resten alguns dubtes pendents:

- Quin combustible farà servir la seva flota d'avions i vaixells?
- Com substituirà Noruega els ingressos provinents del seu petroli del Mar del Nord, amb els quals ha pogut finançar fina ara el seu estat de benestar?
- Eliminaran l'energia contaminant de la "motxilla" dels vehicles elèctrics i les plaques solars, a l'hora de construir-los?
- S'aplicaran mesures públiques per igualar els preus dels vehicles elèctrics als dels vehicles actuals?
- Què faran la resta de països?
- Qui finançarà aquest tipus de canvis als països de tercer món?
- ...

Tanmateix aquestes cinc iniciatives polítiques no deixen de demostrar-nos que si es vol ja ES POT... començar a posar fil a l'agulla abans que no resulti massa tard; recordem que tan sols ens resten uns 35 anys per fer els deures.

Xavier Vizcaíno

Gaudeix de l'aigua amb nosaltres TOT L'ANY!

TARIFES PLANES SK KAYAK

- ☛ Us descobrim els millors indrets en caiac
- ☛ A partir de 40€ al mes

LLANÇÀ - SANT PERE PESCADOR

- ☛ Sortides als Parcs Naturals del Cap de Creus i als Aiguamolls de l'Empordà
- ☛ Botiga de Llançà OBERTA sempre!

www.kayakcostabrava.com

reserves@skkayak.com

972 12 11 12 - 627 43 33 32

Institució Altampordanesa
per a la Defensa
i Estudi de la Natura
Ap. Correus 245 – Tel 972 67 05 31
17600 FIGUERES

BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ

En/Na
De professió.....
Domiciliat a.....
Població..... Codi Postal.....
Comarca..... Telèfon.....
Data naixement..... DNI.....
Adreça electrònica.....

S'inscriu a la IAEDEN com a soci:

Soci juvenil, fins a 25 anys (15 € l'any, mínim) €
Soci numerari, ordinari (35 € l'any, mínim) €
Soci familiar (45 € l'any, mínim) €
Soci protector (70 € l'any, mínim) €
Jubilat (10 € l'any, mínim) €

Data i signatura

Voldries col·laborar activament amb l'entitat Sí
 No

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom del banc o caixa.....
Adreça de la sucursal..... Població.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

lban

Codi banc

Núm. sucursal

control

núm. cc o llibreta

Títular del compte.....

Domicili del titular.....

Distingits senyors: Els agrairé que, fins a nova ordre, atenguin amb càrrec al meu compte els rebuts que els presenti la IAEDEN, a nom del soci que figura adjunt.

..... 201.....

Firma del titular del compte

NOM DEL SOCI..... soci núm.....

BRAU EDICIONS

www.brauedicions.com

Les libèl·lules de Catalunya

Grup d'Estudis dels
Odonats de Catalunya

La primera guia de libèl·lules de Catalunya, perquè puguis conèixer i identificar les espècies catalanes més comunes d'aquests espectaculars insectes de colors sorprenents.

Prepara't per la nova temporada de bolets!

⇒ La millor i més completa guia de bolets que s'ha fet mai a casa nostra.

⇒ Amb més de 1.200 noms populars de bolets, tots ells revisats per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC).